

PER LA VIDA I PEL PLANETA

DIGUEM

NO

A LES

ARMES
NUCLEARS

Document de treball per a l'alumnat
Curs 2022-2023

Presentació

Malgrat tenir constància dels terribles efectes que van causar les bombes atòmiques a Hiroshima i Nagasaki l'any 1945, fins ara hi havia molt poca consciència del risc que, encara avui, representen les armes nuclears per a la humanitat i per al clima. La guerra a Ucraïna i les insinuacions amenaçadores de Vladimir Putin sobre el seu possible ús, però, han posat el tema de l'armament nuclear a l'agenda pública i política.

La manca de voluntat de les potències nuclears i de la comunitat internacional per fer passos significatius cap al desarmament nuclear durant els darrers trenta anys, ara emergeix com un greu problema de seguretat pública global. En aquests moments, els nou països amb armes nuclears —els Estats Units, Rússia, el Regne Unit, França, la Xina, l'Índia, el Pakistan, Israel i Corea del Nord—, compten amb un total de 12.705 armes nuclears. Totes elles molt més modernes i potents que les d'Hiroshima i Nagasaki.

Per evitar un desastre humà i planetari catastròfic només hi ha una via: avançar cap a un món lliure d'armes nuclears. I per fer-ho, comptem amb una eina idònia: el Tractat sobre la Prohibició de les Armes Nuclears (TPAN), en vigor des del gener del 2021. Ara cal consolidar-lo, aconseguir que el màxim nombre de països s'hi sumin, també l'Estat espanyol, i aprofundir en la seva aplicació efectiva.

Amb aquesta proposta educativa us volem proporcionar eines perquè pugueu aprofundir sobre algun dels temes relacionats amb l'amenaça nuclear que considereu més important o motivador: les armes nuclears avui, l'impacte humanitari que suposen, o les conseqüències sobre el medi ambient i el clima. I un cop acabada la recerca, us proposem que feu d'altaveus de sensibilització sobre la necessitat d'eliminar un dels perills més importants que avui amenacen la humanitat i el planeta.

Bona feina!

Les armes nuclears avui

De totes les armes creades per l'ésser humà, les nuclears són les més destructives, inhumanes i indiscriminades i s'han usat dues vegades en un context de guerra: l'agost del 1945, a les acaballes de la Segona Guerra Mundial, els Estats Units en van llançar sobre les ciutats japoneses d'Hiroshima i Nagasaki. 214.000 persones hi van perdre la vida i durant les dècades següents el nombre de càncers, malalties cròniques i malformacions en els nadons, es va anar incrementant entre les persones supervivents.

Però malgrat l'evidència de la seva letalitat, durant els anys posteriors a la guerra i fins el 2017 s'han comptabilitzat més de 2.000 proves amb armes nuclears, tant atmosfèriques com subterrànies.

Avui encara hi ha més de 12.700 armes nuclears al món —totes molt més potents que les d'Hiroshima i Nagasaki—, en mans de nou països que cada vegada inverteixen més en la seva modernització. Tot i així, en els darrers anys s'han fet passos molt importants per avançar cap a l'eliminació d'aquest armament: gràcies a la pressió i a les campanyes de la societat civil internacional el gener del 2021 va entrar en vigor el Tractat sobre la Prohibició de les Armes Nuclears. Però encara queda molt camí a recórrer per aconseguir que tingui el suport de tots els països del món.

Campanya Internacional per a l'Abolició de les Armes Nuclears (ICAN)

icanw.org

Recerca sobre Armes de Destrucció Massiva (SIPRI)

sipri.org/research/armament-and-disarmament/weapons-mass-destruction

Oficina de Desarmament de les Nacions Unides (UNODA)

un.org/disarmament/es/adm/nuclear-weapons/

Red Mundial contra las Armas Nucleares

abolition2000.org/es/

Eina interactiva sobre els assajos nuclears

nucleartestimpacts.org/

Revista Científica contra les armes nuclears

thebulletin.org

L'impacte humanitari de les armes nuclears

Degut al grau de devastació que causen i als seus efectes radioactius —que són persistents, es propaguen i produeixen danys genètics gravíssims—, les nuclears no es poden comparar amb cap altra arma. No distingeixen entre objectius militars i civils, o entre persones combatents i no-combatents. Si en un context bèl·lic es llancés una arma nuclear, la majoria de víctimes, com ja es va veure a Hiroshima i Nagasaki, seria població civil perquè l'energia d'una reacció nuclear en cadena, un cop alliberada, no es pot contenir ni limitar a un territori.

Els habitants dels països veïns al conflicte i també els de zones distants, especialment les dones, patirien els efectes de la pluja radioactiva, encara que es trobessin a una gran distància del lloc de l'impacte. Aquesta capacitat de destrucció desproporcionada i indiscriminada representa una violació flagrant dels drets humans i del dret internacional humanitari.

D'altra banda, organitzacions humanitàries com la Creu Roja, ja han alertat que davant l'explosió d'una arma nuclear no seria possible proporcionar cap tipus d'atenció mèdica ni ajuda humanitària a la població perquè tota l'estructura assistencial quedaria destruïda o malmesa.

Comitè Internacional de la Creu Roja

icrc.org/es/guerra-y-derecho/armas/armas-nucleares

Consorti Europeu contra la Proliferació Nuclear (EU NonProfit)

nonproliferation.eu/

Gènere i armes nuclears

icanw.org/gender_and_nuclear_weapons

Organització Internacional de Metges per la Prevenció de la Guerra Nuclear

ippnw.org

Young Feminist

youngfeminist.eu/2021/12/why-nuclear-weapons-are-violent-against-women/

Women's International League for Peace and Freedom

wilpf.org

Les armes nuclears i el clima

Les armes nuclears són armes de destrucció massiva tant pel seu poder anihilador immediat com pels efectes devastadors a llarg termini sobre el clima i la vida al planeta. Amb la seva explosió alliberen grans quantitats d'energia en forma de calor i radiació. A més dels efectes immediats de mort i destrucció, hi ha altres impactes que es projecten en el temps i en l'espai ja que la contaminació es trasllada al sòl, a l'aigua i a l'aire afectant collites, bestiar, reserves naturals, etc.

Una guerra nuclear regional que tingués lloc avui alteraria el clima global i la producció agrícola i ramadera tan seriosament, que més de mil milions de persones quedarien exposades a la fam. D'altra banda, llançaria suficient cendra i pols a l'atmosfera com per bloquejar la llum del sol, rebaixaria la temperatura global del planeta en més d'un grau i afectaria greument les collites i pastures. Uns efectes que durarien dècades.

Un sol cap nuclear d'avui pot alliberar més energia explosiva en una fracció de segon que totes les armes utilitzades durant la Segona Guerra Mundial combinades, incloses les bombes d'Hiroshima i Nagasaki.

Reportatge National Geographic

nationalgeographic.com.es/ciencia/guerra-nuclear-tambien-tendria-consecuencias-catastroficas-para-clima_17999

Reportatge Business Insider

businessinsider.es/como-afectaria-guerra-nuclear-clima-planeta-1035275

Informe del Comitè Internacional de la Creu Roja Efectos climáticos de la guerra nuclear y consecuencias para la producción mundial de alimentos - CICR

icrc.org

Ecologistas en Acción

ecologistasenaccion.org/areas-de-accion/energia/nuclear/

Maldita.es

maldita.es/malditaciencia/20221007/guerra-nuclear-pequena-cambio-climatico/

FundiPau és una ONG nascuda el 1983
que treballa per un món en pau.

A través d'una opinió pública cada cop més informada i activa, impulsa tots aquells canvis culturals i estructurals que facin possible l'erradicació de la violència com a forma de relació entre les persones i els pobles.

FundiPau

C/ Erasme de Janer, 8, entl. despatx 6
08001 Barcelona - Tel. 93 302 51 29
info@fundipau.org - www.fundipau.org

Amb el suport de:

